

18 Świat islamu. Ekspansja Arabów

WYMAGANIA WYNIKAJĄCE Z PODSTAWY PROGRAMOWEJ

V. Bizancjum i świat islamu.

Uczeń:

- 2) wyjaśnia genezę islamu i charakteryzuje główne zasady tej religii;
- 3) przedstawia główne kierunki ekspansji arabskiej;
- 4) opisuje charakterystyczne cechy kultury arabskiej i rozpoznaje jej najważniejsze osiągnięcia.

Uczeń spełnia wymagania określone dla poziomu podstawowego, a ponadto:

- 2) charakteryzuje etapy ekspansji Arabów i ocenia ich politykę wobec ludności podbitej;
- 3) wyjaśnia wpływ cywilizacji islamskiej na cywilizację łańcińską i bizantyjską.

CZAS ZAJĘĆ

1 godzina lekcyjna

CELE LEKCJI

Uczeń:

ZNA

- daty: 622, 632, 711, 732
- postacie: Mahometa, Abu Bakra, Awicenny, Muhammada Ibn Musy al-Chuwarizmiego
- wiek, w którym spisano Koran
- pięć filarów islamu
- cechy kultury arabskiej

ROZUMIE

- pojęcia: džahilijja, islam, muzulmanie, hidzra, umma, meczet, kalif, Al-Kaba, cyfry arabskie, astrolabium, kultura orientalna, arabeski, sunnici, szyici, Sunna, kalifat, ramadan, Koran, szariat, džihad, imam, muezzin, mufti, wezyr, charadź, dżizja, emir
- znaczenie bitwy pod Poitiers dla dziejów Europy
- główne założenia islamu

POTRAFI

- przedstawić nauki głoszone przez Mahometa
- omówić okoliczności ucieczki Mahometa z Mekki do Medyny
- wyjaśnić przyczyny i konsekwencje podbojów Arabów
- wskazać na mapie Półwysep Arabski, Mekkę, Medynę, Poitiers, Kordobę oraz kierunki i etapy ekspansji arabskiej w VII–VIII w.

- przedstawić, jak doszło do podziału wyznawców islamu na szytów i sunnitów
- scharakteryzować stosunek Arabów do podbitej ludności
- przedstawić organizację państwa arabskiego
- wymienić dziedziny, z których Europejczycy czerpali wzorce i wiedzę od Arabów
- uzasadnić opinię, że kultura arabska stała się pomostem między kulturą hellenistyczną a średniowieczną

Dwa tygodnie przed lekcją informujemy uczniów, że niebawem tematem zajęć będzie islam. Wyjaśniamy, że chcielibyśmy pracować metodą odwróconej klasy. ►

W pierwszej kolejności wyznaczamy czworo uczniów, którzy podczas zajęć wystąpią jako:

- kronikarz z czasów Mahometa,
- historyk badający dzieje Arabów w VII–VIII w.,
- orientalista zajmujący się kulturą arabską,
- student arabistyki.

Przekazujemy im instrukcje. ► Udostępniamy też linki do stron internetowych. ►

Pozostali uczniowie wcielą się w dziennikarzy prowadzących rozmowę na temat islamu. Prosimy ich, aby w domu przeczytali rozdział *Świat islamu. Ekspansja Arabów* (s. 194–202) oraz znaleźli jak najwięcej informacji na temat historii islamu. Rozdajemy instrukcje. ► Udostępniamy linki do stron internetowych. ►

I. WPROWADZENIE

Zadajemy uczniom pytania:

- Jakie poznałicie dotychczas religie monoteistyczne?
- Jakie zasady wiary obowiązują w judaizmie?
- Jak brzmią główne zasady wiary w chrześcijaństwie?

Informujemy uczniów, że tematem zajęć będzie islam – trzecia z wielkich religii monoteistycznych. Podajemy cele i temat lekcji.

II. ROZWIINIĘCIE

Wyjaśniamy, że w celu przybliżenia zagadnień związanych z islamem zaprosiliśmy dzisiaj do klasy prawdziwych ekspertów w tej dziedzinie, którym uczniowie będą mogli zadawać pytania.

Rozdajemy karty pracy *Świat islamu. Ekspansja Arabów*. ► Prosimy uczniów, aby w trakcie spotkania z gośćmi wykonywali znajdujące się tam zadania.

Zapraszamy i przedstawiamy po kolei wszystkich uczestników dyskusji, która powinna trwać ok. 20–25 minut.

Pierwszym gościem jest kronikarz żyjący w czasach Mahometa. Chętnie podzieli się swoją wiedzą na temat życia proroka oraz stworzonej przez niego religii.

Drugi rozmówca to historyk badający dzieje Arabów. Wie wszystko o podbojach arabskich w VII–VIII w. i ich konsekwencjach.

Trzecim gościem jest orientalista zajmujący się kulturą arabską. Opowie o tym, czym jest islam i jaki wpływ wywarł on na kulturę europejską.

Czwartym rozmówcą jest student arabistyki, który interesuje się dziejami organizacji państwa arabskiego. Podzieli się wiedzą na temat tego, jak wyglądało życie w państwie arabskim w dawnych wiekach.

III. PODSUMOWANIE

Na zakończenie dyskusji podsumowujemy ją kilkoma zdaniami.

Prosimy uczniów, aby podzielili się swoimi refleksjami na temat zajęć:

- › Jak wam się podobała taka forma lekcji?
- › Czego się dzisiaj dowiedzieliście o islamie?

METODY KONTROLI

Wspólnie z uczniami sprawdzamy zadania wykonywane w trakcie zajęć w kartach pracy.